

Соколюк О.М.,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
завідувач відділу комп'ютерно
орієнтованих засобів навчання
ІТЗН НАПН України

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Використання Інтернет технологій змінює інформаційно-пошукову поведінку користувача (процес взаємодії з новим інформаційним простором), що характеризується здатністю сприймати, свідомо вибирати джерела інформації, володіти алгоритмами їх переробки, зберігати, використовувати інформацію для організації та здійснення інформаційно-пошукової діяльності в нових умовах. Використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, які є такими ж джерелами інформації як і друковані, учні вимушені проявляти творчий підхід при виконанні інформаційно-пошукової діяльності, аналізуючи, компілюючи і опрацьовуючи інформацію, тобто будуть одержувати практичні навички роботи з нею, що є головним завданням всього комплексу навчальних робіт.

Інформаційно-пошукова діяльність, що здійснюється з використанням інформаційних технологій, являє собою комплексну діяльність. Комплексність проявляється на різних рівнях: перший рівень - пошук інформації з використанням відомих засобів навігації, другий рівень - аналіз, критичне оцінювання й добір інформації, третій рівень - структурування відібраної інформації й четвертий рівень - підготовка інформації до зовнішнього оцінювання.

Щодо першого рівня відзначимо, що в роботі [2] показано, що система «суб'єкт - об'єкт» у процесі пошукової діяльності в інформаційно-комунікаційному просторі (ІКП) розпадається на два рівні: «суб'єкт – засіб пошуку (засіб ІКТ)» і «суб'єкт – результат пошуку (інформація)». Якщо розглядати дослідницьку діяльність не як дослідження інформаційного простору, а як дослідження інформації, отриманої із цього простору, то саме другий рівень діяльності є, по суті, рівнем дослідницької діяльності.

Взявши за основу методику аналізу структури діяльності учня в мережних технологіях [3], розглянемо діяльність суб'єкта навчання в процесі добору інформації з використанням Інтернет технологій. Результатом такої діяльності є створення власного інформаційного простору, що складається з інформаційних фрагментів, процес «конструювання» яким подано у роботі [5].

Відібраний інформаційний фрагмент являє собою, у більшості випадків, текст, що доступний для редагування (або може бути перетворений у форму, доступною для прямого редагування). Саме ця властивість інформаційного фрагмента припускає можливість

здійснити прямий або опосередкований (шляхом часткового редагування) плагіат. Однак, головним на даному є етап добору необхідної інформації, що здійснюється в результаті аналізу інформації на основі певних критеріїв, і являє собою кількаразове звертання до інформаційного ресурсу мережі Інтернет (вкладений цикл у структурі діяльності).

На другому рівні вузловим моментом, на нашу думку, є критичне осмислення відібраної інформації, що починається з оцінювання джерела інформації на достовірність та надійність [1]. Виходячи з мети оцінювання достовірності та надійності Інтернет-ресурсів для навчальних цілей, маються на увазі три головних параметри для оцінювання веб-сторінок: навігація та зручність використання, авторство, надійність змісту. При оцінюванні веб-ресурсу пропонується дотримуватись такої стратегії - навчитися вирізняти на сторінці формальні індикатори оцінювання сайтів (ознаки, які можна просто і легко виявити на сайті): надійність джерела та/або автора веб-документу; основні ознаки надійності URL-адреси веб-сайту; наявність дати створення сайту, дат розміщення матеріалів та оновлення сайту; наявність у статті слів узагальнюючого (всі, завжди, ніколи, ніхто, всім відомо, тощо) та оціночного (хороші, погані, найкращі, здорові, шкідливі, тощо) характеру; наявність граматичних та орфографічних помилок на сайті, явних помилок в інформації; застосовувати навички критичного мислення.

У результаті добору деякої кількості фрагментів утворюється «інформаційний простір», на основі якого з'являється можливість подальшої діяльності суб'єкта навчання: структурування й редагування тексту, формулювання висновків і т.п. Використання засобів інформаційних технологій визначає специфіку роботи з кожним фрагментом даного «інформаційного простору»: перетворення вихідних текстів здійснюється як переконструювання безпосередньо на екрані комп'ютера. Необхідно зазначити, що відібраний текстовий фрагмент являє собою деякий жанровий простір для якого характерні не тільки понятійні сполучення як контекстні слововживання, але й певні мовні кліше, властиві даному жанру, наприклад, науковому тексту. Все це допомагає суб'єкту навчальної діяльності не тільки освоїти структуру понятійного апарата тексту й стандартні словосполучення (кліше), уживані в даній предметній області, але й використовувати їх у процесі конструювання власного тексту.

Таким чином, сам процес переструктурування вихідного тексту в напрямку створення тексту супроводжується продуктивною навчальною діяльністю суб'єкта навчання, що, при правильній організації оцінювання, є позитивною якістю інформаційно-пошукової діяльності в умовах використання ресурсів Інтернет-простору.

На третьому рівні необхідно звертати увагу на володіння учнями такими типами дій, як створення і перетворення графічного виразу навчальної інформації, використання різних

способів презентації інформації, аналізу результатів перетворення і презентації інформації, покроковий аналіз власної діяльності, тлумачення результатів власної діяльності, ланцюжка результатів коригування власної діяльності, тлумачення графічного відображення інформації.

Щодо третього й четвертого рівнів відмітимо, що якість структурування остаточно відібраної інформації й рівень її підготовленості до оприлюднення може бути оцінена за допомогою методики, описаної в роботі [4].

У ході дослідження визначено та проаналізовано особливості структури інформаційно-пошукової діяльності з використанням мережних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дементієвська Н.П. Критичне оцінювання інтернет-ресурсів при вивченні природничих наук / Н.П. Дементієвська // Засоби і технології сучасного навчального середовища: Матеріали конференції, м. Кіровоград, 2014 // КДПУ ім. В. Винниченка. - с. 50-52.
2. Жук Ю.О. Исследовательское поведение подростка в компьютерных информационных сетях / Ю.О. Жук // Збірник праць Восьмої міжнародної конференції «Нові інформаційні технології в освіті для всіх: безперервна освіта» (ІТЕА-2013), 26-27 листопада 2013 р., м. Київ. – Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2013., 521 с. С. 174-178.
3. Жук Ю.О. Навчальне дослідження з використанням мережних технологій: аналіз структури діяльності учня / Ю.О. Жук // Наукові записки. - Випуск 5.- Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина І. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2014. –238 с. – С. 28 - 36.
4. Жук Ю.О., Соколюк О.М. Методика формування контрольних-оцінювальних умінь учнів середньої школи при вивченні предметів природничо-математичного циклу / Ю.О. Жук, О.М. Соколюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. - Випуск 12: збірник наукових праць / За ред. П.В. Дмитренка, В.Д. Сиротюка. - К.: Уид-У НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008.- С. 128-132.
5. Соколюк О.М. Використання інтернет технологій для організації реферативно-описової діяльності старшокласників у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін / О.М. Соколюк // Наукові записки. – Випуск 6. - Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2014. – Ч. І. –150с.- С. 110-114